

ROK XXVI.
MAJ 1932.
N-r 5.

JARO XXVI.
MAJO 1932.
N-o 5.

Kraków. Restaĵoj de iamaj muroj defendaj el XIV. jrc.

ESPERANTYSTA POLSKI POLA ESPERANTISTO

WYDAWCY: POLA ESPERANTISTA KLUBO & EL DONANTOJ: SOCIETO ESPERANTO EN KRAKÓW

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: KRAKÓW, ul. LUBICZ 34

REDAKTORZY PROF. DR. ODO BUJWID REDAKTANTOJ TADEUSZ HODAKÓWSKI

REDAKTOR ODPOWIEDZIALNY: JULJUSZ KRISS.

PRENUMERATA: rocznie Zł. 8.—, półrocznie Zł. 4.—. Dla towarzystw i grup esperanckich (przy przesyłce najmniej 5 egz. pod jednym adresem) roczna prenumerata Zł. 6.—.

ABONO: jare Zł. 8.—, duonjare 4.—. Por societoj kaj grupoj esperantistaj (ĉe sendo de minimume 5 ekz. al unu adreso) jarabono Zł. 6.—

Konto Pocztovej Kasy Oszczędności Kraków Nr. 406.660.

Eksterlande jarabono — 1 dolaro.

Pojedynczy numer Zł. 0.70 Aparta numero.

OGŁOSZENIA:

ANONCOJ:

1 strona	Zł. 60.—	1 paĝo	Zł. 60.—
$\frac{1}{2}$ strony	" 32.—	$\frac{1}{2}$ paĝo	" 32.—
$\frac{1}{4}$ strony	" 17.—	$\frac{1}{4}$ paĝo	" 17.—
$\frac{1}{8}$ strony	" 10.—	$\frac{1}{8}$ paĝo	" 10.—

PRZEDSTAWICIELE — REPRESENTANTOJ.

Katowice: Soc. de Esper. Amikoj, Wawelska 3.

Paryż: S. Grenkamp, Paris 6. 4 rue de Vaugirard.

Warszawa: Pola Stud. Esperantista Societo, Leszno 99. m. 5.

Przyjmują zamówienia abonament. i ogłoszenia do „Polskiego Esper.“ i „Pomocniczego Języka Świat.“

|| Akceptas abonojn kaj anoncojn por „Pola Esperantisto“ kaj „Pomocniczy Język Światowy“.

WAŻNE DLA CHCĄCYCH KORESPONDOWAĆ Z ZAGRANICĄ!

Atentu! Ni malfermas en nia revuo la fakon: „Korespondado“.

Anonceto de 10 vortoj (krom adreso) kostas Zł. 1.—.

Enpagu tuj je nia PKO. Konto 406.660.

S-ro WŁAD. MISIEWICZ, RADOM, MIEDZIANA 18. deziras interesanĝi perletere pensojn kun Geidealistoj. Nepre respondos.

DO P. T. CZYTELNIKÓW!

Upraszamy uprzejmie P. T. Czytelników o załączenie znaczka pocztowego na odpowiedź, przy wszelkiej korespondencji, zarówno redakcyjnej jak i administracyjnej.

POLA ESPERANTISTO

MONATA REVUO DE ESPERANTISTA MOVADO EN POLUJO
KAJ EKSTERLANDE.

ESPERANTYSTA POLSKI

MIESIĘCZNY PRZEGLĄD RUCHU ESPERANCKIEGO W POLSCE
I ZAGRANICĄ.

ROK XXVI JARO

K R A K Ó W
MAJ 1932 MAJO

Nr. 5 Nr-o

KOMUNIKO DE P. E. D.

LA V. POLLANDA KONGRESO DE ESPERANTO EN LUBLIN
NE OKAZOS LA 15. V. 1932, ĈAR ESTAS PROKRASŬTA ĜIS SEPTEM-
BRO. LA DETALA PROGRAMO SEKVOS SIATEMPE.

PLEBISCITO POR INTERŜTATA AKORDO ESPERANTA.

Tre ĝojante, ke mia artikolo pri subskribkolektado vekis intereson kaj ke la „Ekzekutiva Komitato“ de P. E. D. tuj iniciatis agadon, direktitan al la de mi priskribita celo, mi deziras sciigi ankoraŭ jenon responde al la aprilaj artikoloj pri tiu temo. Oni ne hezitu prezenti „bibliotekon“ da subskriblistoj okaze de aŭdienco ĉe ministerioj. Tute male, oni tion devas fari. (La pacifistaj virinorganizacioj same tiel procedis en Genevo antaŭ la senarmiga konferenco). Sed ne nur tion. Vi pretigu fotojn de tiu „prezentado“ por povi aperigi ilin en ĉiuj ilustritaj gazetoj ne nur de Polujo, sed ankaŭ eksterlande. Oni vidu la grandan bibliotekon kaj miru! Ni ne estu timemaj, sed montru firman volon kaj faru bruon, multan bruon, ne trudeman sed konscian. Ne forgesu, ke eble dubemuloj diros: „Ĉu la kolektitaj subskriboj estas aŭtentikaj? Ilin eble fabrikis esperantistoj!“ Tial mi diris: oni vidu, ev. ekzameni; ĉiu subskribo estu malfalsa, kun preciza adreso de la subskribinto, la registaraj instancoj havu la eblecon ev. povi kontroli la aŭtentikecon de la subskriboj. — La po-societan plebisciton mi opinias ne necesan, ĉar ĉiu subskribonto aldonos sian profesion. En la „statistiko“ poste montriĝos la diversaj profesiaj branĉoj kaj ilia partopreno en la plebiscito. — La instrukcioj por la kolektado estu klaraj kaj simplaj. Mi detale priskribis ilin en Heroldo nro 470. — Oni kunlaborigu la gazetaron nacilingvan. „Estos afero de patriota honoro de ĉiu pola esperantisto kaj esperantano kolekti kiel eble plej multajn subskribojn“. — La kapteksto de la subskriblistoj ne estas grava, ĝi estu ĝenerala, ne direktita al iu ministerio, tio malhelpus.

La samtempan kolektadon en almenaŭ 5 aliaj ŝtatoj devas iniciati P. E. D. kaj la ministerio atakos la aliajn ŝtatojn. Mi timas, ke la ministerio sen fervoro kaj malrapide traktos la aferon. Ni ne estu troaj optimistoj!

Kolektu la subskribojn de famaj personoj. Ĉiu listo montru, se eble sur la unua linio la subskribon de la plej fama homo en la regiono aŭ distrikto, en kiu la kolektanto laboros. Tial preciza divido de la teritorio estas necesa. La listoj enhavu nomojn de ĉiuj sferoj, de la ŝtatprezidanto ĝis la simpla laboristo. — La kolektantoj procedu lerte, kun iom da diplomata arto, sin akomodigante al ĉiuj situacioj. Ili klare sciu, kion diri ĉe la kolektado. Tio estas facila afero. Jen kelkaj tipaj vortoj: Kriza tempo, ŝparo kaj simpligo necesaj; nur du lingvoj sufiĉos por la tutmondaĵ internaciaj rilatoj: la plej bela lingvo, la gepatra kaj esperanto. Ĉu ne estus agrable kaj praktike, se oni dum vojaĝoj en ĉiu lando alilingva povus laŭ neceso facile interparoli, — ne balbuti kun la konduktoroj, policanoj, kelneroj, oficistoj pro informoj, kun enlandanoj por iom babili? — Tio estos ebla, se en ĉiuj landoj la infanoj lernos esperanton jam en la popollernejoj. — Tamen ĉiu, kiu tion deziras, havas por tio monon kaj tempon, kaj kiun ne timigas la multa peno, tiu lernu krom esp. aliajn fremdajn lingvojn. (Multaj homoj tion faros ankoraŭ longtempe, tial ne timu la lingvoinstruistojn). Polujo estas kvazaŭ la patrolando de esp., tial estas necese, ĝin propagandi spec. en Polujo. Se ĉiuj homoj deziras la esperanto-instruadon, la registaroj tuj ordonos ĝin devige unue en la porinstruistaj lernejoj. Tiel dum 2—3 jaroj ekestos sufiĉe da esp.-instruistoj por ĉiuj lernejoj. — Se Polujo en tiu afero bonplane procedos kaj montros efikan ekzemplon, tiam kvazaŭ lavango ruliĝos tiu ideo tra la tuta mondo, ĉiam pligrandigante kaj konvertante la homaron al afero tiom utila, deveninta el polaj kapoj:

„Plebiscito de inteligentuloj“!

L. Krysta.

GRAVA ALVOKO.

En aprila n-ro de Esperanto la estraro de U. E. A. publikigis raporton pri la financa stato de U. E. A.

Ni citas kelkajn liniojn de la alvoko.

Estas necese subteni tiom gravan institucion dum la financa krizo. Ĉiuj samideanoj devas laŭpove helpi la Asocion pliiĝante la membraron kaj pagante almenaŭ minimuman sumon kiel membro 4.50 sv. fr. aŭ membro abonanto II, 25 sv. fr. pere de delegitoj de UEA.

AL LA MEMBRARO DE UEA.

turnas sin la Komisiono de UEA post detala ekzameno de la situacio veninte al jenaj konkludoj:

a) La administracio estas zorge farita kaj meritas neniun riproĉon, sed dankan rekonon. Se okaze suferis la kvalito de la laboro pro la kvantito, tio devenas de la superŝarĝiteco de niaj tro malmultaj oficistoj.

b) Per redukto de la salajroj, forluo de oficspaco kaj aliaj ŝparegoj, UEA funkcios dum la kuranta jaro ankoraŭ laŭ kutima maniero.

c) La agado dum la jaro 1933 estos severe adaptata al la ricevotaj enspezoj. Se necese, la Komisiono ne hezitos, proponi al la Komitato drakonajn rimedojn, kies sekvoj ektuŝos la tutan Esperantismon.

Amikoj, ne temas pri bona aŭ malbona farto de ia societo. Hodiaŭ ni demandas vin: Ĉu vi volas aŭ ne, ke ĉesu funkcii via asocio, kvankam ĝi estas morale forta kaj sana, pro dumtempa malkresko de la enspezoj?

Ĉu vere vi volas, ke fariĝu vanaj viaj multjaraj klopodoj, viaj ĝisnunaj monoferoj, la tuta intereso, la amo, kiun vi montris al via asocio? La proksiman jaron la Esperantistaro povus festi la 25-an datrevenon de la fondiĝo de sia plej grava, plej konata societego. Kaj ĉu anstataŭ feston ni aranĝu funebron, por konstati, ke la pretenditaj centmiloj da Samideanoj lasis morti je malsato sian plej kapablan infanon?

Tio ne povas esti via volo!

En tuta seriozeco ni alvokas vian komprenon, vian propran interenson kiel Esperantistoj. Amikoj, pripensu kaj decidu mem! Iru al viaj konatuloj, supreniru ŝtuparojn kaj frapu al la pordoj, por ke nia kara UEA trapasu tiun plej malfacilan periodon de sia ekzisto!

Amikoj de UEA, pruviĝu amikoj, kreante amikojn!

Genève, Pasko 1932.

La Komisiono de Universala Esperanto-Asocio.

Ed. STETTLER, Prezidanto, Johannes KARSCH, Viceprezidanto,
Rud. HROMADA, D-ro PONCET, Fritz ROCKMANN,
Paul BLAISE, London. (per skriba konsento).

Prof. Aleksander Brücker.

KARAKTERIZO DE L' POLA LITERATURO

Per kio diferenciĝas la pola literaturo de ĉiuj aliaj? Kio estas ĝia precipa trajto? Je tia demando la respond' estas malfacila; similan demandon oni povas starigi al ĉiu alia literaturo, krom la pola. Tiuj aliaj literaturoj vivis kaj disvolviĝis senhalte kaj sen interrompo, kiu disŝiris la polan je malnova kaj nova. La malnova estis literaturo de sendependa ŝtato, precipe en la XVI jc., jarcento de materiala kaj morala potenco; oni scias, kiel Karlo V, en kies ŝtatoj la suno neniam subiradis, ŝatis Polujon. La literaturo de potenco, libera ŝtato estis mem libera, turmentis ĝin neniam flankaj konsideroj. La falo kaj divido de l' ŝtato decidis pri l' literaturo, kiu post la jaro 1800 plenumadis tute aliajn taskojn ol' antaŭe. Tial oni devas limigi la demandon: kia estis la karakteriza trajto de nova pola literaturo? Unuformeco kaj unuflankeco, ĉar ĝia ĉefa tasko estis fortigi la korojn, vekii esperojn, kalkuli je historia justeco, je favoro de Dio, je simpatio de popoloj, je propraj fortoj. Tial la elekto kaj prilaboro de temoj turniĝis konstante en la sama rondo kaj ne prezentis intereson por Eŭropo, kiu en la dua duono de l' XIX jc. forte interesiĝis pri la rusa literaturo, kaj la potenco de Rusujo kaj pola malforteco decidis pri l' populareco kaj signifo de ambaŭ slavaj literaturoj; kiam el la rusa ofte eĉ senvalorajojn oni tradukis — kaj Tolstoj kaj Dostojewskij per efektive grandaj verkoj vekis kaj haltigis ĝeneralan atenton („ex oriente lux“ oni denove ripetis post jarcentoj kvazaŭ atendante iun novan evangelion), pri la pola oni silentis; oni ne konsideris ĝiajn artajn valorojn, des malpli la ideojn; ĝi estis kvazaŭ virino funebre vestita, kiu nur fortimigis. Efektive la pola literaturo, iam prefere „civitana“ (instruanta pri civitanaj devoj), limigadis sin al la naciaj aferoj, fariĝis „regiona“. Tre maloftaj estis verkoj kun nepola enhavo. Eĉ „Quo vadis“ enhavis pripolajn aludojn, kiujn la fremduloj ne rimarkis, kaj la verkistoj Kraŝiński, Kraszewski aŭ Orzeszko ĉerpante escepte temojn el fremdujo, kon-

trabandis sub fremda kovraĵo necenzureblajn proprajn pensojn; grekaj traktaĵoj de Ŝwiętochowski kaj mitoj de Wyspiański apartenis al esceptoj; sole Słowacki katenis sin per neniam rilatoj, al Mickiewicz eĉ en Krimeo afluadis voĉ' el patrolando. Ĉiu literaturo estas patriota, eĉ se ĝi la patriotismon laŭte ne manifestacias; tio troviĝas en subkonscio, tamen la patriotismo de l' pola literaturo pro specialaj cirkonstancoj estis speciala, altrudis al ĝi enhavon kaj pensojn, montris al ĝi direkton kaj malpermesis dekliniĝojn, ĉar la literaturo estis dum pli ol unu jarcento la sola efika nacia defendilo kontraŭ minacantaj fremdaj influoj; ĝi estis azilo de poleco kaj Polujo.

Krom tiu „politika“ trajto, altrudita per perforto, havas la pola literaturo ankaŭ aliajn, pro l' naciaj temperamento kaj sentoj. Do senliman vivecon kaj sentemon. Kiom ĝi kontrastas per vigleco, vivo, koloreco de malrapidemo, seriozo, paleco de l' ĉeĥa, germana, angla, kaj tio proksimigas ĝin pli al la romanaj, precipe la franca, tamen per sia koreco kaj kortuŝemo ĝi diferencas de galla intelektualismo, racionalismo kaj sprito. Ĝia pasieco rememorigas pli la italan.

El la fremdaj influoj restis al ĝi fremdaj la germanaj kaj rusaj malgraŭ la devigaj germana kaj rusa lernejoj; Przybyszewski verkis germane romanojn, tamen en ili nenio estis germana, same kiel en Żeromski kaj Reymont nenio estas rusa. Eĉ fremda deveno ne efikis, sufiĉas rememorigi la germandevenan poeton Pol. Sole fortaj fremdaj influoj (krom preterpasanta modo, krom Byron aŭ Nietzsche) estis la francaj, kaj simbolizis ilin preskaŭ jam la unua pola verko la kroniko de Gallus el la XI jc. ekzemploj latinaj (la plej efikaj kaj plej longedaŭraj) kaj italaj (limigitaj al unu jarcento — la XVI) preterpasis, la dekoka kaj deknaŭa jarcentoj troviĝis sub la franca influo, de Voltaire ĝis Rimbaud kaj Baudelaire. Sienkiewicz kaj Weysenhof rememorigas Francojn, kaj lastatempe Boy-Żeleński per tradukoj, stilo kaj pensoj fariĝis inter Polujo kaj Francujo viva ligilo, kiu neniam estis kun la senperaj najbaroj, kaj kiun verŝajne ne ligos la penoj de PEN-Klubo kaj kelkaj tiudirekte laborantaj verkistoj.

Esperantigis Baroko.

TADEUSZ BILINSKI.

„TELEVIZIA OKULO“.

Dika sinjoro, kiu sidis kontraŭ Paŭlo, formetis, kun beata kontenteco, la tason, de kiu li ĵus eltrinkis kafon ĝis la lasta guto kaj, ĉirkaŭlekinte siajn lipharojn, li ekbruligis grandegan cigaron. Li ellasis kelkajn fumvolvaĵojn kaj poste, direktinte rapide la manon al sia vizaĝo, li elprenis singardeme unu... okulon kaj ridetis.

La unuokula sinjoro trafrotis la okulon per silka naztuko — same kiel oni faras tion kun okulvitroj — kaj poste li enmetis ĝin reen en sian lokon.

Mirigita Paŭlo englutis subite la dentpikilon, per kiu li ĝuste „fosis“ en siaj dentaj, kaj ravita li murmuretis „grandioze“.

— Pri kio Vi parolis? — amike demandis la dika sinjoro.

— Mi petas pardonon, sed... tiu natureco ravis min.

La rido de fremda sinjoro pli „eksuniĝis“ Jes... jes... tio estas ĝuste la televizia okulo.

— Kio? mi petas.

— La televizia okulo. Ĉu Vi ne aŭdis pri tio?

— Vere... neniam...

La sinjoro kun la vitra okulo spiregis kontente: — Je Sankta Antono.

Ĉu vi efektive ne aŭdis pri tiu epoka invento?!

— Bedaŭrinde! Sed ĉu Vi ne povus doni al mi kelkajn klarigojn pri tiu epoka invento?

— Tre volonte! Jen, kiel Vi tie vidas — ĉe tiuj vortoj li elprenis denove la okulon kaj metis ĝin sur la manplaton — tiu okuleto aspektas tute ordinare, sed rigardu atente ĝin pli proksime — ĉu Vi vidas tiun malgrandetan punkton? — Ĝi estas en kontakto kun okulnervo de alia okulo kaj en ĝia interno troviĝas distancmezurilo, kiun per konvena ekpremo de muskoloj en la okulkavo, — mi povas reguligi. Tiamaniere mi povas vidi lokojn kaj objektojn, kiujn mi ne ekvidis pere de ordinaraĵoj... mi ekzemple vidas se mi volas — ĉiujn sekretojn de la urbo.

— Bone... Sed kiamaniere Vi... vidas? — ekbalbutis Paŭlo.

— Tio jam estas la sekreto de l' inventinto.

— Aha... kaj Via natura okulo?

— Kompreneble mi ĝin oferis... Bonvolu aŭdi sinjoro... Mi havas grandan negocon kun dekdu filioj kaj — kiel sciante — mi povas esti nur en unu loko, dume en alia oni trompas min! La laboristoj ne laboras, la „kontrola“ englutita sumojn.

Nuntempe miaj ofistoj kaj laboristoj scias pri tio, ke mi ĉion vidas... sekve ili laboras diligente kaj mi... ŝparas multon da mono... Jes, jes mia televizia okulo donis al mi grandan profiton.

Paŭlo sentis, ke malklariĝas en lia kapo.

...Oh — pensis Paŭlo — se oni povus havi tian okulon, oni sciis ĉion... ĉion... Li ĉiam vidus sian edzinon... ĉar li estis tiel ĵaluza. Vere li ne havis iajn pruvojn, sed tiu konstanta maltrankvilo, tiu necerteco! Havante tian okulon, oni ne bezonus tiel sin turmenti.

— Ĉu Vi ne povus doni al mi adreson de la inventinto?

Certe, tre volonte. Jen lia vizitkarto. Mi estas fervora adoranto de tiu inventinto kaj mi ĉiam ĝojas, se mi povas alkonduki al li klientojn.

Paŭlo prenis la karton el la manoj de la dika sinjoro kaj legis:

— Doktoro Tadeo Liński str. Jasna 14... kaj neniam aliaj klarigoj. Paŭlo forte premis la manon de la stranga sinjoro kaj kun la vizitkarto li elkuris sur la straton.

Hejme li momente metis la karton sur la skribtablon kaj li mem iris al la verthajma kaso, por preni pli grandan sumon por la doktoro. Kiam li returnis sin de la kaso, li ekvidis sian edzinon antaŭ si. Ŝi tenis la vizitkarton en la mano.

— Kiu... kiu... estas li? — ŝi demandis, subite paliĝinte.

— Tiu?!... Eh... tio estas mia malnova konatulo!

— Jes?!!

Paŭlo triumfis. Certe ŝi aŭdis ion pri tiu inventinto, do tial ŝi estas tiel konfuzita!... „Mi havas vin — mia kateto“ — li ekpensis.

— Mi iras al tajlorino... — subite ŝi deklaris kaj eliris.

Tamen ne al tajlorino ŝi iris, sed al doktoro Liński.

— Tadeo — mia edzo jam ĉion scias...

— Kio?

— Mi trovis vian vizitkarton ĉe li.

— Hm... malgrabla afero!

— Kaj certe li venos tien.

Tiumomente ili ekaŭdis la bruon de aŭtomobilo, kiu haltis apud la domo.

— Jen li estas!

— Estu trankvila — mia Ireneto, kaŝu Vin en mia dormoĉambro, mi jam ĉion aranĝos.

Post unu minuto Paŭlo staris antaŭ la doktoro Luński.

— Kion Vi deziras, sinjoro?

— Sinjoro kuracisto, mi venas koncerne la televizion okulon...

— Kio... kio?!

— ...Koncerne la televizion okulon. Mi aŭdis pri via mirinda invento kaj mi decidiĝis oferi mian okulon, por havi tian ĉiovidantan.

Kaj li.. rakontis al „kuracisto“ sian konversacion kun la dika sinjoro.

— Aha... jen mia onkleto Kazimiro, tiu maljuna fripono kun vitra okulo!

— Pri kiu Vi parolas?

— Nenio... nenio... mi rememoris unu el miaj klientoj... Mi petas Vian pardonon, sed... kiacale Vi deziras havi tiun okulon?

Mi vin atentigas, ke la operacio estas danĝera.

— Hm... sinjoro kuracisto mi konfesus malkaŝe, ke mi estas tre ĵaluza kaj mi volus havi certecon... mi volus... kontroli mian edzinon.

— Kaj ĉu vi havis iajn kaŭzojn por esti ĵaluza?

— Guste mi ne scias tion. „La kuracisto“ fariĝis tre serioza.

— Mia sinjoro... bedaŭrinde... mi devas rifuzi vian peton...

Kun simila peto venis al mi antaŭ kelkaj minutoj ia juna tre beleta personeto, kiu adoras sian edzon kaj mi... devis rifuzi ŝin. Mi nome decidis uzi mian inventon nur je la servo de la scienco kaj neniam por subteni malnoblajn instinktojn kaj pasiojn. En tiu momento la pordo malfermiĝis kaj sur la sojlo aperis Ireno, edzino de Paŭlo.

— Paŭlo!

— Ireno!

— Kaj mi... mi estis tiel ĵaluza...

— Vi... vi ankaŭ?!

Jes... sed sinjoro doktoro sukcesis min konvinki, ke mi devas kredi al via fideleco...

— Nobla homo!

— Do... vidu, karaj gesinjoroj — diris la doktoro — por kio vi bezonas televizion okulon, se Vin unuigas sincera, reciproka amo!

Paŭlo ekprenis la manon de la doktoro.

— Sinjoro doktoro... mi jam estas sanigita... mi dankas vin korege...

— Danku al Via edzino — rediris la doktoro.

— Sinjoro doktoro mi havas unu peton al Vi...

— Al via dispono...

— Ĉu vi ne volus viziti nin?!

— Tre volonte.

Paŭlo serĉis sian vizitkarton, tiumomente la „kuracisto“ tute mal-laŭte parolis al Ireno:

— Ne diru okaze al li, ke mi estas doktoro de... filozofio.

Poste li akompanis la „feliĉan“ paron al pordo.

IRENA SZCZEPAŃSKA.

RINGO KUN SKARABO.

(Preskaŭ krima historio.)

Malgranda, blua skarabo! Koro tute ŝtona, okuloj senvivaj. Iam sankta kaj odorata de potencaj faraonoj. La sankteco donis al ĝi forton pli grandan ol la reĝa majesteco. Iam... sed hodiaŭ!

Potencaj faraonoj kuŝas senmove en belegaj tombejoj, senkore, senanime, senforte. Malgranda, blua skarabo kuŝis kun ili, gardante ilian gloron.

Avido homa estas pli forta ol sankteco aŭ tradicia memoro. Iu tute moderna scienculo, malfermis grandajn sekretojn de l' pasinta epoko.

Ekmovis mortajn faraonojn kaj elĵetis bluan skarabon.

Ho ve! Iam admirinda reĝa konsilanto, devis iri al malpura mano de barbara homo.

Alvenis tiutempe iu sinjoro de Eŭropo. Li estis malvarma, nonŝalanta kaj grandioza. Eŭropa malsaĝulo! Li pensas, ke per sia brilanta mono li aĉetos kulturon kaj gloron egiptan!...

Sed li aĉetis nur malgrandan, bluan skarabon. Profanaj fingroj enmetis ĝin en oran kadron de fraŭlina ringo.

Okdekjara Mario malpacience atendis revenintan patron. Kiam ŝi ekvidis ekzotikan donajon, ŝi ekmutis de l' ravo. Longaj fingroj de Mario estis rozaj kaj delikataj kiel orienta floro. Blua, malhela skarabo ĵetis ombbron sur ŝia mano. Ĝi ŝajnis esti minaco de l' malproksima faraono.

Fraŭlinaj haroj susuris kaj briletis kiel sablo en la sumo. Helaj okuloj memorigis ondojn de l' rivero. Koreto de l' skarabo ne batadis plu. Sed ĉu pro tio ĝi ne vivis?

Ĉiu fraŭlino havante dekok jarojn, bluajn okulojn kaj orajn harojn havas multe da admirantoj. Fraŭlino Mario ne estis escepto. Sed dum ŝia papilia vivo ŝi neniam amis. Konatoj timante adori malvarman Marion, ĉiam sopiris al blua skarabo. Anstataŭ kisi rozan maneton, ili kisis ŝtonan kapeton de l' plej nova viktimo.

Kora, malgraŭ ke ĉiam rezerviĝema, amiko de Mario estis s-o Henriko. Ĉu en tiu amikeco estis ankaŭ iu procento de l' amo? Ho! grava problemo por hazarda psikologo... Se ekzistas en la mondo pura amikeco inter la viro kaj virino, sen amo aŭ deziro de tiu amo, ili estis nur geamikoj. Tiu temo estis ĉiam tro danĝera. Ili preferis ne diskuti pri ĝi.

Sed tiuvespere estis speciale kora atmosfero.

Mola, roza kanapeto invitis la geamikojn, ke ili sidiĝu en ĝiaj brakoj. Horloĝo kun ora amoreto sonis de tempo al tempo la pasantajn horojn. Kelkaj floroj odoris intense, velkante en maljuna, greka vazo. Estis unu de tiuj feliĉaj agordoj, kiam oni ne scias de kio dependas tiu feliĉo.

Oni ne pensas sed oni sentas. Sufiĉas proksimeco de susurantaj helaj haroj... Brilo de l' senkulpaj okuloj... Rido de suna juneco...

Tio estas antaŭĉambro de l' amo!

Tiumomente la blua skarabo, gardanta feliĉon por malhelpi ĝin, ekmovis sin senrimarke. Du ŝtonaj, mortaj okuloj eklumis malice.

Allogata de ĝia mistera ĉarmo, Henriko kapklinis pririgardante ĝin atente. Poste la sinjoro elŝovis singarde la ringon de l' fraŭlina fingro. Li estis scivola, ĉu la skarabo aspektos same bele en lia mano. En lia

animo ekregis grandega plezuro pro la penso, ke li estas fianĉo. Ora amoretto de l' horloĝo sonis, ke jam estas la lasta momento de tia tro longa vizito. Henriko, tute forgesinte la ringon, adiaŭis tre kore Marion, kaj forlasis la ĉambron.

Morgaŭe Mario revige ludis fortepianon. Delikataj fingroj kuradis tien kaj reen sur blankaj kaj nigraj klavoj.

Subite... ŝi ekrimarkis mankon de stranga skarabo. Mario maltrankvile atendis kiam Henriko revenos. Ĉu tio estis timo pri la ringo aŭ alia deziro de sopiranta koro?

Sed hazarde Henriko, ĉiutage vizitanta la fraŭlinon, ne venis. Vera timo sufokis Marion.

La nokto pasis, kiel aro da teruraj sonĝoj. Ŝi dum la tuta nokto vidis du brilantajn, verdajn okulojn de l' blua skarabo, kiuj lumis danĝere.

Pasis griza, malhela semajno, sed nek Henriko, nek skarabo revenis al la fraŭlino. En la strato Henriko sensalute preterpasis kaŝante sin. Henriko, riĉa junulo, kiu povus cent blujajn skarabojn ĵeti apud la piedoj de Mario. Ŝtelinto aŭ frenezulo. Hazardo aŭ malfeliĉo!

Post tri semajnoj Henriko aperis. Li aspektis kiel fantomo. Pala, maldika sed bonhumore ridanta. Li enĉambrigis kun grandega bruvo, kriante per laŭta voĉo al mirigita Mario:

— Kia feliĉo! Mi denove havas vian teruran skarabon! — Sed vidante, ke la fraŭlino ne komprenas, li eksidante komencis rakonti:

— Tuta danĝero de nia vivo dependas de neantaŭvideblaj okazintaĵoj. Homo nepreta estas malfeliĉa. Mi ne komprenas por kia diablo mi prenis vian ringon. Trankvile mi revenis hejmen kun sincera volo redoni al vin morgaŭe la ekzotikan skarabon.

Tio estis unua malica hazardo. Sed devis alveni dua, por krei al mi veran inferon. Iu konato, kiun mi konis antaŭe, subite vizitis min.

Estis facile rimarki la celon de tiu neatendita vizito. Malpura vestaĵo, iomete frenezaj okuloj, timtremantaj manoj. Kredu fraŭlino, ke li estis klasika „nigra karaktero“ de l' malbona provinca teatro. Mi trankviligis, kiam li ricevinte monon, forlasis min dankeme. Morgaŭan matenon mi tuj volis kuri al vi, por redoni la malĝentile prenitajn memoraĵojn. Pensi estis pli facile ol trovi la ringon. Terura antaŭsento paralizis mian carbon!

Bedaŭrinde mi estis prava. La agrabla gasto ŝtelis ringon por vendi ĝin. Kie mi povas eltrovi tiun salonan banditon? Li estis de l' sorto de tiuj blujaj birdoj, kiuj nokton pasigas en urbĝardenoj aŭ en plej elegantaj hoteloj. Mi trapasis ĉiujn ejojn de plej multekostaj ĝis abomene aĉaj. Aventuroj, kiuj akompanis min, ne estas por subtila fraŭlina orelo.

Fine pli bona hazardo (ĉar tiutempe mi vivis en la mondo de l' bonaj aŭ malbonaj hazardoj) mi kaptis posedanton de l' blua skarabo. Li ĵuris, ke li ne ŝtelis la ringon. Mi ne estis tiel elokventa, kiel mia nigra revolvero. Ĝi rapide sciigis min, kie estas la ringo. Montriĝis ke la egipta skarabo kuŝas trankvile en lombardo!

Gojigita, mi tuj ekveturis por havigi tiel deziratan objekton. Maljunulo kun flavblanka barbo (same kielen aĉa komedio) trankvile petis min pri bileto kun numero. Mi tute ŝvitis de l' emocio kaj doloro. Mi ĝin ne havis!...

Denove mi devis komenci mian krucan vojon, sed ĉio senefike! Gaŝtaĉo malaperis kiel spirito en la tago de Ĉiuj sanktuloj. Mi ne povis koni vin plu Mario. Mi hontegis!

Iu sciigis min, ke la fihomaĉo ekveturis nian urbon por resti en provinco. Ĉu vi kredas, ke mi migris de unu al alia, tagon post tago, kiel tiu legenda Ahasverus! Ho malica skarabo! Mi memoros vin bone dum la tuta mia vivo! En lastega momento mi kaptis la ŝtelinton en haveno. Li post kelkaj minutoj ekveturis Amerikon!

Sed la ringo estas savita! La honoro de mia vivo ankaŭ! Mi tuj revenis kaj reprenis strangan skarabon, kiu neniom ŝanĝiĝis tiutempe. Do kara fraŭlino Mario, tio estas la fino de l' historio kun blua skarabo. Nekredinda sed tute vera!

Ili ridis senzorge je pasintaj aventuroj.

Sed io ŝanĝiĝis. Io nevidebla kaj neaŝkultebla. Sinjoro Henriko ne povis pririgardi bluan skarabon. Li ne havis kuraĝon peti Marion, ke ŝi forĵetu la belan skarabon, kiun ŝi ŝatis tiel kaj de kiu ŝi estis tiel fiero! Do li vizitis jam tre malofte sian belan amikinson. Mario, ne sciante la veron, ofendis sin, pikita en sia memamo. Sen miskompreno, sen disputo ili disiĝis.

Malgranda blua skarabo venĝis sin! Ĉar en barbara Eŭropo neniu adoris ĝin sufiĉe.

PER LERNEJOJ KAJ PER INSTRUISTARO ESP. VENKOS.

De Karl Kroeber, Riesa, Germ., Prezidanto de Saksa Asocio de Esperantistaj Geinstruistoj.

En la postmilita tempo la internacia kunlaborado urĝiĝis ne nur en ekonomiaj kaj politikaj sed ankaŭ en sciencaj rondoj. Tiel la pedagogoj kuniĝis en „Internacia Unuiĝo de la Instruistasocioj“, en „Internacia porkleriga Laboristaro“, en „Internacia Profesia Sekretariejo de la instruistaro“ en „Internacia Laborondo por Nova Edukado“ kaj fine en la „Mondunuiĝo de la Edukistaj Asocioj“ (Amerika). Internaciaj kongresoj de fakuloj estis necesaj kaj kun ili internacia interkompreniĝado. Kiajn spertojn oni faris, uzante dum tiuj intrrenaciaj kongresoj iun ajn nacian traduklingvon kaj al kiu postulo oni venis, tion pruvu kelkaj notoj el la raportoj pri jenaj fakkongresoj.

La raportanto en la „Leipziger Lehrerzeitung“ („Leipziga instruista gazeto“) raportas pri la internacia pedagogia kongreso de la Amerika Edukista Asocio en Ĝenève 1929, ke la interkompreniĝado per la angla kaj la franca lingvoj same kiel per germana estis tiom fiaska, ke finfine li postulas por venontaj kongresoj: „Ĉiu parolu en sia gepatra lingvo aŭ en Esperanto; sekvu nur unu traduko, Esperanten aŭ en tiun lingvon, kiun la plimulto decidas.“

La 1200 partoprenintoj de la pedagogia kongreso de la Internacia Laborondo por Nova Edukado en Locarno 1927 bedaŭris, ke ili ne sufiĉe scipovis kompreni unu la alian. Oni decidis, dum la posta kongreso traduki la prelegojn Esperanten.

Jen la spertoj, kiujn oni faris dum kongreso internacia en Praha 1927, kiun aranĝis la Internacia Eduka Oficejo en Ĝenève kaj dum kiu oni uzis Esperanton laŭ la temo: „Al paco per la lernejo“: „La plej impresplena travivaĵo estis la uzado de Esperanto kiel konferenclingvo. Ĝi estis mirinda kiom facile la partoprenintoj el 16 nacioj interkompreniĝadis ankaŭ dum la diskutoj“. — Menciinde estas ankoraŭ la jena: La Germana Geinstruista Asocio, al kiu apartenas pli ol 150.000 Germanaj instruistoj, akceptis en sia ĉefkunveno en Dresden 1929 rezolucion, „subteni ĉiujn klopodojn en lernejo kaj inter la instruistaro, kiuj celas disvastigi la mondhelpingvon“.

Sed ne nur la instruistaj organizacioj sed ankaŭ ĉiu unuopa instruisto havas per Esperanto profiton por si mem kaj por la lerneja infano. Ekzemple lastsomere germanaj infanoj travivis per Esperanto la libertempojn en Danlando, kaj samtempe la infanoj de la samaj danaj familioj estis gastoj de la Germanaj familioj, kona-

tiĝis kun fremda lando kaj popolo, amikiĝis de familio al familio kaj eĉ ekestis la deziro pri ripeto de tiu interŝanĝo. En tio estas la solvo de la propaganda preblemo! La infanon oni starigu en la mezon de niaj varbaj klopodoj! La junularon oni kaptu per praktika aplikado de Esperanto en la citita senco! Kaj por tiu grava laboro ĉie kaj ĉiam oni bezonas la instruistaron. Ni scias, ke la instruistaro de multaj landoj ĝis nun jam multnombre servas al nia movado kaj en la nuna kriza tempo ili ofte oferas multon tie, kie pro la krizaj ŝpardekretoj Esperanto-instruado ne plu estas pagata. En 1021 lernejoj 6737 ĝeinstruistoj el 60 landoj laboras por Esperanto, kiel sciigas la plej nova statistiko de la International Auxiliary Language Association (New York). Tio estas respektinda nombro! Sed ne sufiĉas, se ĉiu instruisto laboras por si mem kaj en sia lernejo kaj ĝojas pri la taŭgeco de Esperanto! Li ankaŭ havas la devon, subteni kaj fortigi la fakan internacian organizacion de la ĝeinstruistoj Esperantistaj. Ne estas sufiĉe konate inter la samideanaro, ke laboras diligente jam forta TUTMONDA ASOCIO POR ĜEINSTRUISTOJ ESPERANTISTAJ, kiu per sia fakorgano „INTERNACIA PEDAGOGIA REVUO“ havas valcan interligilon inter la instruistaro gazeto, kiu elvenas de la fama eldonejo de „Heroldo de Esperanto“ kaj kiu nun jam aperas la dekan jaron. Ĝia enhavo alportas iom por ĉiu instruisto: pri scienca pedagogio, pri kongresoj kaj laboroj de internaciaj instruistaj asocioj, pri lernejo kaj instruistaro en diversaj landoj, recenzojn pri Esperantaj kaj pedagogiaj verkoj, pri Esperanto en la lernejo kaj inter la instruistaro, korespondservon por instruistoj kaj lernantoj. Do, riĉa enhavo!

Se oni pripensas la supre cititan grandan nombron de la jam nun ekzistantaj Esperantistaj ĝeinstruistoj, devus esti facilaĵo, pligrandigi la ĝisnunan abonantaran nombron de 850 al unu aŭ du miloj, se ĉiu hepus varbi por la instruistara asocio internacia, kiu devas fariĝi la plej forta fundamento de nia movado, se Esperanto devas venki. Sed kiom multe da ĝeinstruistoj ankoraŭ estas apudstarantaj. Kiom granda estus la sukceso, se ĉiu instruisto kiu trovis la vojon al Esperantujo, ankaŭ trovus la vojon al sia fakasocio „TUTMONDA ASOCIO DE ĜEINSTRUISTOJ ESPERANTISTAJ“ = TAGE kaj al ĝia fakorgano „INTERNACIA PEDAGOGIA REVUO“ = IPR. En kelkaj landoj, ekz. en Svedujo kaj en Germanlando, la fervoraj Esperantistaj ĝeinstruistoj fondis specialan sektion Esperantan interne de la landa profesia instruista asocio, per kiu ili ricevas kaj per la naciaj instruistaj gazetoj moralan kaj per la profesia organizacio de la instruistoj ankaŭ financon subtenojn. La TAGE-organizacio vidas en tio sian plej gravan taskon, instigi la diverslandajn instruistojn, aĝi laŭ la modelo de la sveda kaj la germana Esperantistaj instruistaj asocioj. La skribanto de tiu letero, kiu estras kiel prezidanto la Saksan Unuiĝon de la Esperantistaj Ĝeinstruistoj, estas volonte preta, doni konsilojn al fondontoj de tiaj asocioj landaj, kiuj havas grandaŭ valcon kaj por la instruistoj de la Esperantistaj ĝeinstruistoj de via lando.

Samideanoj, bonvolu instigi la Esperantistajn instruistojn de via lando, ke ili aniĝu al la grava fakasocio TAGE, anoncu iliajn adresojn al la administranto de TAGE, por ke ĝi sendu varbmaterialon aŭ specimenan numeron de la fakorgano IPR, kies jarabono kune kun la jarkotizo por TAGE kostas nur unu dolaron Usonan. Vi per tio ne nur helpas al la plej grava fakorganizacio de nia movado, sed per tio vi kumbatalas por la baldaŭna fina venko de Esperanto, ĉar

per lernejoj kaj per instruistaro Esperanto decide progresos
kaj

finfine venkos!

Adreso de la administranto de TAGE: Kurt Hofmann, Felgenhauerstr. 63,
Riesa, Germanlando.

Poŝtĉeka konto en Dresden n-ro 26379.

ARTUR PANKRATZ.

PRI EKZOTIKAJ LINGVOJ.

La hindo-eŭropa lingvo-familio dum la daŭro de jarmiloj evoluigis iam komunajn vortradikojn por ŝanĝiĝi en niaj modernaj lingvoj ofte ĝis nerekonobleco. La parencecon oni povas rekoni hodiaŭ ankoraŭ kelkfoje en la skeleto de la vortoj, tio signifas en la konsonantoj. Rigardu la konsonantojn en la slava vorto „robota“ (laboro) kaj en la germana „Arbeit“. Rigardu: novus (latine), nowy (pole),

neuf, neuve (france), niuv (nederlande flandre), neu (germane — ĉi-tie la konsonanto fariĝis vokalo, same en la persa lingvo: nou). El la pralingvo de la nunaj hindo-eŭropaj popoloj evoluis la grandaj lingvo-branĉoj latinidaj, slavaj, ĝermanaj, keltaj, baltaj ktp. El ili evoluis dialektoj ktp. El parenceco fariĝis nerekonebleco.

Eĉ en nia malgranda Eŭropo troviĝas lingvoj ekzotikaj rilate al la hindo-eŭropa lingvo-familio, ekz.: la finna, la estona, la hungara, la turka kaj la baska lingvoj. Ili posedas tute alian originon kaj strukturon laŭ vidpunktoj radika kaj gramatika. Generale oni pensas, pri aziaj lingvoj: ĉina kaj japana ke ili estas tre parencaj; tute ne! La ĉina lingvo konas nur unusilabajn vortojn, dum la japana posedas 5, 6 ktp. silabajn. Vortaro kaj gramatika estas tute aliaj. La prononcado de japanaj vortoj oni povas montri per latinaj literoj, ekz.: arigato — mi dankas; dodzomi petas; nikongo ŝa ohanaŝini narimaska? — ĉu vi parolas japane? Sed skribi la ĉinan lingvon per latinaj literoj fariĝas preskaŭ neebleco, speciale pro la strangaj vokalonoj altaj, malaltaj, leviĝantaj ktp. De ĉi-tiuj sonoj dependas la kompreno, ekz. la (nord-) ĉina vorto „li“ povas signifi „piro“, „atenti“, „stari“ ktp. — sed la kompreno dependas de la muziko de la vokalo.

Karakterizante ankoraŭ la lingvojn turkan, araban kaj persan, oni povas doni lingvo-provaĵojn de la belsonaj lingvoj de la Malajoj (Java ktp.) kaj de la iamaj kanihaloj Madri, la indiĝenoj de Nov-Zelando. Lingvoj de la afrikaj negroj kaj de la indianoj posedas ofte gramatikon treege komplikitan kaj malfacilan. Specialan intereson vekas la lingvo de la Aztekoj en Meksiko.

(Resumo de la parolado en Bydgoszcz 15/IV. 32).

REMEMOROJ DE MALJUNA ESPERANTISTO

Eltiroj pri la X-a Universala Kongreso.

[De la jaro 1904, kiam li lernis Esperanton, s-ro Rollet de l' Isle plenumis tre multajn oficojn kaj faris grandan laboron en nia movado. La jenaj detaloj pri liaj oficoj atestas lian senlacaĵon intereson pri Esperanto: iama Prezidanto de la Sekcio de la Latina Kvartalo, Prezidanto de la S. F. P. E. (1911—1922), Prezidanto kaj organizanto de la X-a Universala Kongreso kun s-roj Bricard kaj Chaussegros, iama Prezidanto de la Pariza Grupo, Ĝenerala Sekretario de I. S. A. E., membro de I. C. K., Lingva-Komitatano kaj direktoro de la sekcio por teknikaj vortaroj. Li estas la aŭtoro de multaj franclingvaj broŝuroj propagandaj kaj de Marista Terminaro. Krome, li estas ĉefingenero de la Franca Maristaro, kaj Komandoro de la Franca Honora Legio. — La Redakcio de la gazeto de la XXIV-a]. Profesoro Bourlet, Prezidanto de la Pariza Grupo, estis preparinta la „De-kan“ kun pasia zorgo; li jam unu jaron antaŭe redaktis detalan programon; ĝi multe helpis la organizantojn, kiuj ricevis, post lia morto, okazinta en aŭgusto 1913 pro stulta akcidento, la pezezan ŝarĝon anstataŭ lin.

Li unue pensis elekti kongresejon la Grandan Palacon ĉe Champs-Elysées; sed la elspezoj farotaj estus estintaj tiel grandaj, ke oni devis forlasi tiun projekton.

Dank' al amikaj rilatoj de ĝeneralo Sébert kun s-ro Gaumont, tiu lasta konsentis pri luado, por la Kongreso, de kinemo-teatro Gaumont, nura domo ĉe Parizo sufiĉe vasta por enteni la 3.500 atenditajn kongresanojn. La kvartalo, kie estas tiu palaco, ne estas bela, sed la monumento havis belan eksterajn kaj la internaj aranĝoj estis taŭgaj; nun ĝi tute ŝanĝiĝis, ĉar ĝi estis rekonstruata laŭ moderna stilo antaŭ kelkaj monatoj.

Ĝi estis ornamita de nia ierta samideano arkitekto Agache: granda verda standardo flirtis sur la pinto de la monumento, kaj tre videbla aŝiŝo, super la enirpordo, montris la vortojn: „Esperanto-Kongreso“, kune kun grandega verda stelo. La granda halo estis ornamita per Esperantaj standardoj, kaj granda tabulo super la scenejo montris la vortojn: „En la mondon venis nova sento“.

...Fakte la Kongreso okazis, ĉar la 2-an de aŭgusto je la 20-a horo, la Malferma — kaj samtempe Ferma — Kunsido, daŭris kelkajn minutojn, dum kiuj s-ro Agache legis leteron de ĝeneralo Sébert salutantan kaj adiaŭntan la ĉe-estantojn, kiuj aliparte estis nur francoj.

Efektive la alilandanoj devis, post proklamo de la ĝenerala mobilizado, foriri kiel eble plej rapide por eviti malliberadon. Ne estis facile trovi rimedojn

por faciligi tiun foriron, ĉar ĉiuj stacidomoj estis plenplenaj de forirantaj alilandanoj; ni preskaŭ ne plu trovis monon, ĉar subite oni ne plu akceptis la monbiletojn, kaj oni malfacile trovis metalmonon.

Dank' al klopodoj de niaj samideanoj Bolingbroke-Mulie kaj Warden tuta karavano da anglaj kongresanoj sukcesis foriri ĝustatempe.

Inter la forirantoj estis la hispanaj geaktoroj de s-ro Gual, alkondukitaj de nia samideano s-ro Pujula, kiuj devis ludi **George Dandin**, de Molière, tradukitan de nia Majstro...

Lastan fojon mi vidis nian amikon Bolingbroke-Mudie en uniformo de angla oficiro. Mi vizitis lin, en 1915, ĉe la vilaĝo apud Dieppe (Francujo), kie li deĵoris kiel oficiro de angla ĉevalfleĝejo. Mi deziris interparoladi pri organizado de Esperantistaj interpretistoj en la armeoj de la interligitaj nacioj; mi skribis al li kaj li invitis min. Li estis, kiel ĉiam, ĉarma kaj gaja, kaj oni ne povis pensi, ke, post kelkaj monatoj, stulta akcidento de aŭtomobilo estos foriginta el niaj vicoj tiun sindoneman kaj neanstataŭeblan apostolon de nia afero...

Tiu propono fondiĝis sur tiu ideo, ke Esperantisto estas fakte duona interpretisto por ĉiu lingvo, se oni kunigas lin kun alia Esperantisto konanta tiun lingvon. Nu, en armeo kies elementoj povas aĝi kune kun diverslandaj armeoj, sufiĉus havi, en ĉiu elemento, unu Esperantiston, anstataŭ multaj interpretistoj. Mudie aprobis tiun ideon, sed bedaŭrinde, en la tiamaj cirkonstancoj, tiaj proponoj ne aperis sufiĉe gravaj al la aŭtoritatuloj, kaj tiu projekto certe ne estis eĉ ekzamenata...

Rollet de L'Isle.

POLLANDA KRONIKO.

BYDGOSZCZ. La marta kunveno de Societo Esperanto, kiun vizitis ĉ. 160 personoj, estis speciale interesa pro tio, ke vico de samideanoj novaj kaj malnovaj paroladis pri la temo „Rememoroj el mia Esperantista infaneco“. Kun streĉita atento oni aŭskultis la diversajn samideanojn, kiuj parolis pri la plej diversaj temoj kaj „epokoj“. Krome paroladis skolto Woźniewski „Esperanto kaj skoltismo“, s-oj Ajayi kaj Fel. Klodziński bonege ludis humoran skeĉon „En amerika bar'o“. Deklamoj kaj muziko pleniĝis la bone sukcesintan vesperon.

Belan Fondiĝan Kunvenon havis la esp. sekcio ĉe ASH la 12. III. 32. Gvidis tre lerte la sekiestro Haman, parolis la reprezentantoj de lokaj Esperantaj grupoj. S-ano Olszewski rakontis, kiel li fariĝis Esperantisto. La fratoj Klodzińscy ridigis, la f-inoj Kałna kaj Wiśnicka ĉarmigis la ĉeestantojn. La kluba muziko faris bonan „skandalon“. Regis bonega humoro.

En kunveno de Esp. Rondo ĉe St. Gimnazio paroladis inter aliaj s-oj Kola Ajayi kaj St. Fethke. La lasta gratulis al la nova organizajo de estontaj esp. eminentuloj kaj deziris sukcesplenan laboron. Danke respondis la prez. Wł. Sygnarski. La poste sekvinta humorplena rakonto de la nigra s-ano pri lia vojaĝo al Ameriko elvokis tondran aplaŭdon!

Dum la 1-a sem. kunveno, 1. 4. 32, la gvidanto E. Fethke rakontis pri plej freŝa Byg. esp. gefianĉiĝo, ŝanĝo de strato Gdańska je str. Esperancka ktp. Bedaŭrinde la sciigoj evidentiĝis 1-aprilaj blufoj.

KRAKÓW. La 6-an de aprilo 1932 okazis ĉe ni en la ĉambrego de la teatro Baĝatela koncerto de nia fama Samideano Imre Ungar, laŭreato de la Chopina konkurso en Varsovio. La koncerto estis samtempe granda manifestacio de la Krakovaj Esperantistoj. Dum la koncerto la vicprezidanto de l' societo Esperanto prof. Biliński salutis la virtuozon en pola kaj esperanta lingvoj, oferante al li belan florkronon kun verdaj rubandoj havantaj ĝustajn esperantajn subskribojn, en la nomo de la ĉitiejaj samideanoj, kiuj en granda nombro ĉeestis la vesperon. La koncerto havis grandegan sukceson kaj estis do grava esperanta propagand-vespero.

Societo Esperanto en Kraków aranĝis la 18-an de aprilo 1932 solenan festvesperon okaze de mortotago de nia Majstro. La ĉambrego de l' Industria Muzeo estis belege ornamita kun granda pentrita bildo de nia Majstro kaj esperantoj flagoj. — La prezidanto prof. dro Bujwid komencis la festvesperon, turnante la atenton de la ĉeestantoj al la lastaj vivjaroj de dro Zamenhof, precipe al la suferado de nia Majstro dum la mondmilito pro la reciproka mortigado de nacioj. Poste f-ino Kostecka deklamis sentplene la poemon de Hiller: „Je memoro de nia Majstro“, kiu al la ĉeestantaro faris grandan impreson. — Sekvis la violonsolo de f-ino N. Bertizanka. „Elegio“ de Massenet kaj „Berceuse“ de Gotard

ege plaĉis al la aŭdantaro kaj estis tre aplaŭdataj. — Poste parolis advokato dro Rosenstock, kiu per fortaj vortoj klarigis la internan ideon de la esperanta lingvo en la opinio de nia Majstro. — Krom tio okazis kortuŝa melodeklamacio de f-ino Ĥ. Rubinstein de „koncerto de Jankelo“ el „Sinjoro Tadeo“ de Mickiewicz. Kvankam la deklamo ampleksis grandan parton de l' fama verko — ĝi estis perfekte kaj belege esprimita, kaj elvokis, kiel ĉiam — grandegan entuziasmon. — Fine f-ino St. Markusówna kantis per sia najtingala voĉo kelkajn ariojn kaj kantojn, el kiuj precipe la kanto de Tanbert „La birdeto en la arbaro“ tiel plaĉis, ke ĝi devis esti ripetata. Dum la tuta muzikparto perfekte kaj subtile akompanis f-ino D. Malzówna. — Per la himno „Espero“, kantita de ĉiuj ĉeestantaj esperantistoj oni finis la belan vesperon.

Mil.

LWÓW. Multe da sukcesaj aranĝoj okazis ĉe ni en aprilo. Unuavice por festi la centjaran datrevenon de morto de Goethe, prezidanto de nia societo, d-ro Fels, havis tre interesan paroladon, ilustritan per deklamoj pri „Goethe kaj iliaj verkoj en Esperanto“. — La 13-an km. okazis solena malfermo de kurso gvidita de nia lerta kaj fervora s-no Nadel. Per floroj kaj memoraroj la ĝelernantoj esprimis dankecon al sia afabla instruistino. Malgranda parolado de unu el lernantoj kaj deklamoj de lernantinoj plenigis tiun simpatian vesperon. — Por festi la 15-an jartagon de morto de nia Majstro, ni aranĝis belan, internan feston. Venis multe da samideanoj por aŭskulti la paroladojn de s-anoj Magistro Szapira kaj Zieliński kaj belajn deklamojn de ĉarma f-ino Szapirówna. — Esperantaj radio-aŭskultantoj havis grandegan plezuron la 25-an km. Nia hungara s-ano, genia pianisto Imre Ungar, pri kiu ni skribis en lasta kroniko, per mallongaj kortuŝaj vortoj dankis al ĉiuj polaj samideanoj, pro ĉio, kion ili faris al li kaj pro ilia sincera gasteco. La vortojn de s-ano Ungar tradukis tuj polen, s-ano Schnützer kaj tiu ĉi parolado estis disaŭdigita per ĉiuj polaj radio-stacioj. — La lasta en aprilo esperanta aranĝo okazis la 26-an. Lit. Art. Komitato „Esperanto“, gvidata de s-ano H. Schnützer, kaj societo „Dante-Alighieri“ aranĝis kune grandstilan „Italan Vesperon“. Ĝi bonege sukcesis kaj per esperantaj deklamoj kaj kantoj propagandis nian karan lingvon.

RADOM. Legante ĉiumonate kronikon de sola en Pollando revuo „Pola Esperantisto“, por ke ĝi fariĝu pli vasta, mi opinias, ke estas ankaŭ menciinde tie pri „verdstela“ movado en 80 mila Radom. — Post finiĝo de tri kursoj, 1-a en popollernejo, 2-a en Fabriko de Armitoj, gvidatoj laŭ senpera metodo de s-ro Misiewicz Wład., 3-a porlaborista en „Bund“ gvidita de s-ro Rottenberg S. preskaŭ sepdeko da samideanoj komencis fervore labori por nia sfero, eĉ fondis novan grupon „Progreso“. — Ĉie en urbo oni povas aŭdi nian belsonan lingvon kaj ekvidi brilantajn steletojn ĉe surtutoj. Magistrato de nia urbo afable permesis al ni gvidi kursojn-Esp. en lerneja ĉambro de „Berek Joseloviĉ“, kie „Progreso aranĝis 2 novajn kursojn (supera kaj malsupera) gvidas laŭ elprovita metodo de Fratoj Fethke, s-roj J. Wojtas kaj W. Misiewicz (U. E. A-noj). — Krom tio okazadas dufoje en monato „Vivaj ĵurnaloj“ kaj diverstemaj babiladoj. — Sciinde estas, ke Grupo nia aranĝas karavanon por veturi al Lublin.

WILNO. La igita de „Vilbig-Esp.-Klubo“ movado ekinteresis pri nia afero la mondfaman „Judan Sciencan Instituton („JWO“), C. O. en Vilno, kies Prezidanto, la lingvoscienculo Dro. Maks Weinreich aperigis en la presorgano de JWO („Jwo-Bletter“ Nr. 2/1932) ampleksan recenzan artikolon pri la temo „Ĉu tulmonda helplingvo? Kaj kia?“ — Antaŭ la apero de tiu artikolo, en Februaro n. j. Dro. M. Weinreich faris publikan paroladon pri la sama temo en la Vilbig-Klubo. Lia scienca studo de tiu demando vekis grandan intereson en nia urbo. Dro W. pritraktis la problemon tute senpartie, citante opiniojn kaj verkojn de diversaj scienculoj, kontraŭstarigante argumentojn por kaj kontraŭ Esperanto.

Li menciis pri Ido, Novial, k. a. raportante pli vaste pri „Anglic“. Tiu-ĉi reformoprojekto de angla lingvo akiras nun multajn adeptojn kaj en scienculaj rondoj oni ĝin konsideras kiel akceptindan solvon de la problemo. — Do fine Dro M. Weinreich inkliniĝis pli al la opinio de la fama Usona scienculo Prof. Ed. Sapir, kiu asertas ke neniu lingvo nacia povas ludi la rolon de lingvo internacia pro tio, ke neniu de tiuj estas tiel logike konstruita, kiel lingvo internacia devus esti.

Al diskuto pri tiu temo estis invitita nia Esperanto-Klubo. Ĝia gvidanto, s-no K. Geršater prenis sur sin la taskon kaj en speciala parolado (post unu semajno) sukcesis pruvi al la aŭskultantaro la senrezonecon de la argumentoj kontraŭ Esp., rakontis la interesan historion de diversaj projektoj, konigis la ĉefprincipojn de la Esperanto-sistemo, komparante ĝin kun la malsimpla kaj mal-

logika konstruo de kiu ajn lingvo nacia. — Poste raportis pri la deveno de Ido kaj la politikemeco de ĝiaj iniciatintoj, pruvis la senbazecon de „Anglic“ — kaj aliaj similaj projektoj neoriginalaj, konsilante al ĉiuj studentoj de tiu-ĉi problemo trastudi ĝin ankaŭ laŭ esperantlingvaj originoj, almenaŭ la „Historion de Esperanto“ de E. Privat.

Post tiu diskutprelego Dro M. Weinreich donis respondan klarigon, kiun K. Geršater denove respondis. La disputo serioze pensigis la ĉeestantaron pri la grava problemo de lingvo internacia.

Helenido.

RECENZOJ.

VINGIE E. ROE: „Lando de Arĝenta Akvo“. Tradukis Edward S. Payson. Eldonis Esperanto Asocio de Nord-Ameriko. 48 paĝ.

Malgranda kaj maldika libreto rakontas al ni pri juna indiano, de la gento Navajo, kiu estante edukita kiel blankulo, tamen restas sovaĝa, vera filo de sia raso. — La rakonto priskribas ankaŭ tre interesajn morojn kaj kutimojn de la hodiaŭ jam nemulta, indiana gento de Navajoj.

WIEDERSEHEN IM WESTEN. Arthur Pankratz. La aŭtoro, nia estimata samideano, skribis germanlingve tiun libron, kiu estas vere inda de esperanta traduko. Li priskribas talente siajn personajn travivaĵojn dum tuta terura batalado je la plej sanga fronto al Iser kanalo. Ypern, Dixmuiden kaj aliaj en Flandrujo. En Francujo ĉe Loretto, Chemin des Dames, Somme, Reims, Verdunk multaj aliaj. La aŭtoro priskribas ĉiujn terurajn de la granda milito kun realeco, kiu ofte frostigas la sangon de la leganto. Oni povas citi kelkajn epizodojn. Dum unu batalo en 1917 oni elpafis pli da granatoj ol dum la tuta milito en 1870. En unu parto de la fronto de 30 kilometroj oni elpafis 583000 pafojn. Oni vidas, hodiaŭ vizitante tiujn regionojn, grandajn tombejojn kun 20.000 ĝis 40.000 tomboj de nekonataj soldatoj. Dum batalado kaj terura potaga paŭzo oni ofte devis kuŝi inter putrantaj kadavroj, kiuj restis ne enterigitaj dum longaj tagoj kaj noktoj. Ofte oni vidas nun nur tombajn montetojn, kie kuŝas tutaj regimentoj kune enterigitaj sen iu ajn nomo. Neniu kruco, neniu monumento! Ĉe Somme kuŝas 500.000 da Germanoj, 400.000 Francoj kaj 350.000 Angloj. Tio estas sur la supraĵo de 40 kilometroj. Hodiaŭ vizitante la landon oni vidas preskaŭ ĉion rekonstruitan nur la tombejoj montras, ke estis kruela batalado kun tiom da nenigitaj junaj vivoj. Ofte oni renkontas monumentojn kun surskribo. Neniam pli la milito!

La aŭtoro vizitis tiujn regionojn kvarfoje. Malĝojaj teruraj vizitoj!

Essenza e Avvenire della Idea d' una lingua Internazionale, Traduzio ne dall'Esp. del Dott. P. C. Monti con prefazione note del Dott. Orenco. Aldono al Rivista Italiana di Esperanto n. 17 Decembro 1931.

Sveda Gimnastiko kun ludo kaj sporto. Svedaj internaciaj someraj kursoj en Lund (Suda Svedujo). Lukse eldonita kun belaj ilustraĵoj de Esperanta Turista Komisiono Stockholm. Havebla en la Redakcio de P. E. senpage kontraŭ poŝtmarko.

EL LA GAZETARO.

Heroldo de Esperanto publikigas en la 17 n-ro tre interesan artikolon de J. Okno el Łódź, tradukitan el pola lingvo de W. Pfeiffer pri la 20 datreveno de la morto de Bolesław Prus (Aleksander Głowacki), konata aŭtoro de Faraono kaj de multaj aliaj literaturaĵoj.

Ĉiu legas la artikolon kun granda atento, ĉar la aŭtoro tuŝas kordojn de neforgesebla patriota sento dum la nubema tempo de la rusa regado en la lando. Prus estis unu el la unuaj pioniroj de la socia kaj kleriga agado inter literaturistoj — talentaj ĵurnalistoj. Li prenis sur sin la taskon de popularigado de diversaj temoj pri socia laboro en tre malfacilaj cirkonstancoj, kiam la cenzurado de similaj artikoloj pere de administraciaj organoj de la fremda regado estis tre severa. Oni devis havi grandan talenton de publicisto unuaranga, kiel estis Głowacki, por povi venki cenzurajn obstaklojn serpentumante inter ili oftege genie. Estas merito de Redakcio de Heroldo, kiu publikigis similan artikolon, precizigantan iamajn travivaĵojn de pola popolo.

En unu el siaj verkoj la aŭtoro priskribas la tagojn de la ribelo kontraŭ la rusa regado en 1863; li pentras suferojn kaj torturojn de la juna generacio. Granda estas la signifo de Głowacki por la tuta pola literaturo.

Belga Esperantisto n-ro 4 publikigas vere pripensindan artikolon pri Monda Civito. La ideo ne estas nova. La celo estas kunigi ĉiujn fortojn agantajn en la mondo por komuna kunlaborado. Ekzistas ja sesdeko da sendependaj ŝtatoj kun multaj kolonioj kaj nacioj sen memstareco. Ekzistas ĉirkaŭ 400 internaciaj asocioj, celantaj progreson ekstere de ĉia profita celo, 200 internaciaj trustoj kun financa karaktero, 5 ĉefaj universalaj religioj.

La Monda civito devas havi tri principajn celojn:

1. Esti praktika ilo por internacia kunlaborado. Ĉiu ĉefurbo de la lando plifaciligas ĝin laŭ nacia grado.

2. Prezenti okazon efektiviĝi modelan novan civiton, forigitan de historiaj faktoj de malnovaj civitoj.

3. Estigi simbolon de la homa unueco ekster ĉia politika, ekonomia, socia, intelekta aŭ religia speciala aspekto.

Belgujo estas proponata sidejo.

La dua artikolo ankaŭ tre rekomendinda por pripensi estas: **Proklamo de la unuigo por tuteŭropa agado.**

1. La grandega plimulto de la Eŭropaj amasoj volas pacon. Tamen milito pli kaj pli minacas. Ĉiu antaŭsentas ke ĝi okazos, se nova ordo neanstatuas malnoviĝintan politikan ordon.

2. Ekonomia dispartigo de la Kontinento ne estas alkonformigebla al la necesoj de la vivo, tamen la cirkulado de la produktadoj daŭre estas malhelpata de altiĝantaj doganaj baroj, kiuj kaŭzas haltigon de la produktado, senlaborecon kaj ruinon. 350 milionoj da homoj estas minacataj en sia vivo.

Celo de la unuigo por tuteŭropa agado konscia pri tiuj elementaj veroj pasigos popolojn de Eŭropo al agado.

Prezidantejo de la Komitato: Bruselo 20 av. des Klauwaerts.

LA NOVA EPOKO. La Revuo aperas dumonate: ĝia prezo (por 6 kajeroj) 2.50 mk. germ. Administrejo: Kolmst. I. Leipziger 0—27. Redaktejo Paris 12 Av. Corbera 12.

ATENTU! PARTOPRENONTOJ

de la

XXIV-a UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO

Parizo, 30. Julio — 6. Aŭgusto 1932.

GRAVAJ ŜANĜOJ!

Adreso por korespondadoj: La XXIV-a Univ. Kongreso de Esperanto, Maison de la Mutualité, rue Saint-Victor, Paris V.

Banko: Cekoj estu pagotaj al la „XXIV-a Universala Kongreso de Esperanto“, konto 10.066, Agence H V, Société Générale, Paris.

Poŝtĉeka Konto: Oni adresu poŝtajn ĉekojn al „XXIV-e Congrès Universel d' Esperanto, Paris 1647-59“.

Detaloj pri: Kotizo, Blinduloj, Fervojaj rabatoj kaj Loĝejoj v. aprila numero de „Pola Esperantisto“.

Kongresaj ekskursoj: Paris: matene Fr. 15.—
posttagmeze „ 15.—

La ekskursanoj veturos en luksaj aŭtomobilegoj, kaj vizitos la ĉefajn monumentojn kaj interesajn de la urbo.

Versailles Fr. 15.—

La ekskursanoj vizitos la grandan palacon kaj ankaŭ la „Grand Trianon“; oni veturos de Parizo al Versailles per specialaj vagonaroj. Tiu ĉi ekskurso okazos dum la posttagmezo.

Fontainebleau Fr. 42.—

La ekskursanoj veturos en luksaj aŭtomobilegoj. La L. K. K. organizos komunan manĝon (en la arbaro de Fontainebleau mem, se la vetero permesos), je malalta kosto. La ekskurso estos tuttaga.

La ĉi supraj prezoj enkalkulas ĉiujn elspezojn, inkluzive de enirpago kaj trikmono.

Transporto de Kongresanoj: Por karavanoj kaj por aliaj kongresanoj vojaĝantaj multope, la L. K. K. aranĝos transporton de la alvena stacidomo ĝis la Kongresejo, kaj laŭeble, de la Kongresejo ĝis la hoteloj de la vojaĝantoj. La prezo estas 4 frankoj po persono. Organizantoj sin turnu kiel eble plej frue al la Pre-

zidanto de la Komisiono por Vojaĝoj kaj Ekskursoj (Int.-Gen. Louis Bastien, 116, rue de Vaugirard, Paris VI), donante plej precizajn detalojn pri la nombro de vojaĝantoj, la alvena stacio kaj vojiro, kaj la dato kaj horo de alveno en Parizo. Oni devos antaŭpagi ĉi tiun servon.

Krome, laŭ peto, la L. K. K. organizos transporton de karavanoj de la Kongresejo al la forira stacio ĉe la fino de la Kongreso. Ankaŭ pri tiu demando oni sin turnu al la Prezidanto de la Komisiono por Vojaĝoj kaj Ekskursoj.

Gvidlibro pri Parizo: La L. K. K. donacos al ĉiu kongresano praktikan kaj kompletan gvidlibron pri Parizo, en Esperanto, kun belaj planoj de la stratoj urba fervojo, autobusoj kaj tramlinioj.

Kongresa Teatraĵo: La L. K. K. decidis prezenti en Esperanto dum la Kongreso la mondfaman francan komedion, **Knock**, de Jules Romains. Esperantistaj aktoroj jam famaj en niaj kongresoj ludos la diversajn rolojn.

Krome, la teksto de la teatraĵo estas malmultekoste eldonata en Esperanto de la Centra Librejo Esperantista, por ke kongresanoj povu trastudi la komedion antaŭ ol ĝin aŭdi en la teatro mem. La L. K. K. esperas fari definitivan aŭdoncon pri prezo en la proksima bulteno.

GRAVA SCIIGO POR POLAJ GESAMIDEANOJ!

Pasportojn, por XXIV-a Univ. Kongreso de Esperanto en Parizo, prizorgas kiel ĉiujare, Ekzekutiva Komitato de P. E. D. Ĉar la nombro de pasportoj estos tiujare limigita, ricevos ilin nur membroj de esp. grupoj, apartenantaj al Pollanda Esperanto Delegitaro. Por plifaciligi la laboron, ni petas la grupojn kolekti anoncojn de siaj membroj (antaŭnomo, nomo kaj adreso) kaj sendi ilin kune al s-ano Ludwik Kutscher, Kraków, Lubicz 34. Por kovri la kostojn de la pasportoj, ni petas pagi al la adreso por ĉiu pasporto 8 zł. Samtempe ni rimarkigas, ke ni ne povas garantii la ricevon de la pasportoj pro tro limigita kvanto. Ĉiu anoncado sen mono ne estos akceptita. Ĉe ĉiuj demandoj kaj petoj pri aligiloj aldonu nepre poŝtmarkon por poŝtelspezoj!

Por Ekzekutiva Komitato de P. E. D.
Ludwik Kutscher.

16-a KATOLIKA KONGRESO EN LOURDES.

Tuj post la XXIV-a Univ. Kongr. en Parizo okazos en Lourdes (Lurd) de 7-a ĝis 13-a aŭgusto 1932. la XVI-a Internacia Kongreso de Katolikaj Esperantistoj. Pri plujaj detaloj skribu al f-ino Larroche, 55. rue de Vaugirard, Paris 5. France.

ROZO „ESPERANTO“.

Neŭtrala Centro de Esperanto en Praha sukcesis ĉe ĉeĥoslovaka kulturisto de rozoj, mondfame konata s-ro Jan Böhm, Blatná, Ĉeĥoslovakio, inspiri la nomigon de nova speco de la rozo „rozo de Esperanto“. Por speciala rozkulturado ricevis s-ro Böhm multajn orajn medalojn kaj diplomojn. Inter lastaj al li adresitaj leteroj estas dankletero de franca ministro Briand por nomigo de la rozo „Briand-Paneŭropo“. Ni atentigas, ke s-ro Böhm estas ankaŭ favoranto de nia lingvo.

La rozo „Esperanto“ estas flavkolora, havas grandan, potencon kaj bondekorantan floran kaj floras dum la tuta sezono eĉ dum diversaj temperaturoj. Jam multaj kreskaĵoj de ĝi estas forvenditaj al Usono. Ĉiuj rozkulturistoj, ne forgesu aĉeti ĝin!

KOMUNIKO.

En la jara ĝenerala kunveno de akciuloj de la Akcia Societo „Centra Esperanto Librejo“ en Hago (Nederlando), okazinta la 27 an de Februaro, la bilanco kaj la konto de perdoj kaj profitoj estis aprobataj kaj la dividendo pri 1931 fiksa je 7% (kiel antaŭan jaron). Kiel komisaros estis reelektita S-ro J. L. Bruyn.

Konforme al la statuto la kunveno preparolis la dividon de la plia profito kaj decidis donaci 102.53 guldenojn al la komitato por la starigo de la Zamenhofa monumento en Bjalistok (Polujo).

Redaktor odpowiedzialny: Juljusz Kriss, Kraków.

Drukarnia Ludwika Gronusia i Ski w Krakowie, ul. Stolarska 6.

POLECA SIĘ

czwarte, zmienione w zupełności wydanie

„KOMPLETNEGO PODRĘCZNIKA JĘZYKA ESPERANTO“

Ułożył Leo Turno, autor „Wyższego Kursu Języka Esperanto“ i innych podręczników Esperanta.

Cena zł. 1.25

10 egz. — zł. 9.50; 20 egz. — zł. 18.50; 50 egz. — zł. 45.—

Tegoż autora:

„Słownik esp.-pol i pol.-esp.“ razem w jednym tomiku

Cena zł. 1.—

10 egz. — zł. 8.—; 20 egz. — zł. 15.—; 50 egz. — zł. 35.—

Wydal: **Dr. Leopold Dreher, Kraków, Starowiślna 37.**

Konto P. K. O. 405.716.

PODRĘCZNIK APROBOWANY PRZEZ WŁADZĘ SZKOLNĄ

Kuratorjum O. S. Poznańskiego okólnikiem z dnia 10. XI. 1931.

Nr. O. 3417/31. poleciło

„Lekcje jęz. światowego — Esperanto“

w układzie prof. Sygnarskiego

do użytku młodzieży szkolnej ze względu na łatwy i przejrzysty układ.

Cena podręcznika 2 zł.

Do nabycia we wszystkich księgarniach lub Nauk. Koło Esperanckie, Bydgoszcz, Konto P. K. O. Nr. 141.787.

ETERNA BUKEDO

estas la plej nova granda verko de

K. KALOCSAY

centenanta senvelkajn florojn el la poezioj angla, bulgara, ĉeĥa, ĉina, egipta, estona, finna, franca, germana, greka, hebrea, hispana, hungara, itala, japana, latina, nederlanda, pola, portugala, rumana, rusa, sveda
Interpretite per perfekta formo, mirinda trasantoj kaj enlula vortmuziko estas en la libro poemoj de:
Faraono Ahn-Aton, Reĝo Salomon, Horatius, Catullus, Anakreon, St. Francisko de Assisi, Sappho, Walter von der Vogelweide, Dante, Lope de Vega, Ronsard, Chaucer, Shakespeare, Milton, Spenser, Keats, Shelley, Goethe, Schiller, Heine, Lenau, Baudelaire, Verlaine, Lamartine, Victor Hugo, Verhaeren, Vrchlicky, Mickiewicz, Vazov, Li-Tai-Po, Petöfi, Ady, Hitomaro, Curajuki, Puŝkin, Lermontov, Strindberg, Henriette Roland Holst, Stecchetti, Carducci, Leopardi, Camoens, Under, Semper kaj ceteraj.

La volumo, 13.5×20 cm. granda, 352 paĝa sur unuaranga papero, en duonleđa bindo kostas usonajn dolarojn 2.20. Aldonu 10% por sendkostoj.

Eldonis LITERATURA MONDO, Budapest IX. Mester-u. 53. V. 7. Mendu de la eldonejo, de la reprezentantoj de LITERATURA MONDO aŭ de la seriozaj esperatistaj librovendejoj.

MALALTIĜO DE PREZO!

Ĉiu Esperantisto devas posedi la librojn de L. Krysta:

Pri la prononcado de Esperanto	zl. 0.85
La senvola svatanto, gaja unuaktaĵo kun polmelodia kanto	„ 0.85
Muziknotoj por „La senvola svatanto“	„ 0.85
Marionetaj ludoj, esp. teatra tre gaja unikaĵo	„ 0.75
Prezroj kun afranko.	

Acetebraj ĉe „Pola Esperantisto“, Kraków, Lubicz 34, Konto PKO 406.660.

Ĉiu serioza esperantisto legos kun granda intereso

KAZIMIERZ SMOGORZEWSKI

POL-POMERANIO

kun 26 kartoj (4 plurkoloraj), 136 paĝoj; el la franca tradukis S. Grenkamp-Kornfeld.

Prezo zł. 4.50, plus 10% por afranko. Ricevebla ĉe **Libreja Falso** de „Pola Esperantisto“ Kraków, Lubicz 34. Konto PKO 406.660.

KORZYSTAJCIE Z OKAZJI — PÓKI ZAPAS STARCZY!

Belmont — Sonoj esperantaj	Zł. 1.00
Czubryński — Esperanto i Esperantyzm; Wyd. I.	„ 1.25
„ — Esperantyzm; Wyd. II.	„ 3.00
Genthon István — La pentroarto en la malnova Hungarujo (trad. Dr. Fr. Szilágyi) bind	„ 26.50
Greffkowicz — Niemi przemówią	„ 1.50
„ — Spóźnione hasła, ze słown. esp.-pol.	„ 0.50
Grosjean - Maupin — Plena Vortaro de Esperanto	„ 23.50
Kabe — Internacia Krestomatio	„ 2.50
Kuźma — Esperanto; gramatyka w 5 lekcjach	„ 0.50
Smogorzewski — Pol-Pomeranio	„ 4.50
Zakrzewski — Esperanto, historia i stan obecny	„ 0.80
Zamenhof — Język międzyn. Esperanto (gram. i ćwiczenia) cz. I „	1.30

plus 10% na przesyłkę; polecona 60 gr. więcej, do nabycia w wyd. „Pola Esperantisto“, Kraków, Lubicz 34. — Konto P. K. O. 406.660.

Bezpłatny katalog książek wysyłamy na żądanie.

GRAVA AVIZO.

La akciuloj de PRESA ESPERANTISTA SOCIETO (eks.: rue La-cépède, Paris) estas insiste petataj skribi al Fraŭlino C. Royer, 14, rue des Carmes, Paris 5, France, konigante sian detalan nunan adreson kaj montrante la nombron de siaj duaseriaj akcioj.

ĈU VI JAM RENOVIGIS LA ABONON POR J. 1932?

SE NE

PAGU TUJ JE NIA KONTO P. K. O. 406.660.

Abonu mem kaj varbu novajn abonantojn por la sola esperanta gazeto en Pollando!

Redaktor odpowiedzialny: Juljusz Kriss.

Drukarnia Ludwika Gronusia i Ski w Krakowie. Stolarska 6.